

**CENTRALNE MUZEUM JEŃCÓW WOJENNYCH
W ŁAMBINOWICACH-OPOLU**

ŁAMBINOWICKI ROCZNIK MUZEALNY

**JEŃCY WOJENNI
W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ**

35

OPOLE 2012

SPIS TREŚCI
TABLE OF CONTENTS
INHALTSVERZEICHNIS

ARTYKUŁY I MATERIAŁY
ARTICLES AND MATERIALS
BEITRÄGE UND MATERIALIEN

Guido Hitze , Pamięć narodowa i europejska kultura pamięci – przykład Lamsdorf/Łambinowic	7
National remembrance and the European culture of remembrance – a case study of Lamsdorf/Łambinowice (Summary)	15
Nationales Gedenken und europäische Erinnerungskultur – das Beispiel Lamsdorf /Łambinowice (Zusammenfassung)	15
Jan Daniluk , Wykorzystanie siły roboczej jeńców wojennych w XX Okręgu Wojskowym w latach II wojny światowej (zarys problemu)	17
Exploiting the labour forces of prisoners-of-war in XX Military District in the years of the Second World War (an outline of the problem) (Summary)	34
Arbeitseinsatz von Kriegsgefangenen im XX Militärbezirk während des Zweiten Weltkrieges (Umriss des Problems) (Zusammenfassung)	35
Joanna Lusek , Kompleks obozów jenieckich w Spittalu nad Drawą w czasie II wojny światowej	37
The complex of prisoner-of-war camps in Spittal on the Drawa River in the time of the Second World War (Summary)	49
Kriegsgefangenenlagerkomplex in Spittal an der Drau während des Zweiten Weltkrieges (Zusammenfassung)	50
Pavel Polian , Radzieccy Żydzi jako jeńcy wojenni – pierwsze ofiary Holocaustu	51
Soviet Jews as prisoners-of-war – the first victims of the Holocaust (Summary)	68
Sowjetische Juden als Kriegsgefangene – die ersten Opfer des Holocaust (Zusammenfassung)	69
Dominika Siemińska , W ciągłym poszukiwaniu prawdy o zbrodni katyńskiej. Rezultaty badań archeologicznych i ekshumacji w Bykowni w latach 2001–2012	71
In the constant search of the truth about the Katyn massacre. The results of archaeological research and exhumations in Bykivnia in the years 2001–2012 (Summary)	86

Auf der ständigen Suche nach der Wahrheit über das Verbrechen von Katyn. Ergebnisse der archäologischen Forschungen und Exhumierungen in Bykiwnja in den Jahren 2001–2012 (Zusammenfassung) 87

WSPOMNIENIA I RELACJE

MEMOIRS AND RELATIONS

LEBENSERINNERUNGEN UND ZEITZEUGENBERICHTE

- Dulag 142 Skierniewice w relacji Krystyny Mystkowskiej [Dulag 142 Skierniewice in the relation by Krystyna Mystkowska / Dulag 142 Skierniewice in Bezug auf Krystyna Mystkowska]. Do druku przygotował, wstępem i przypisami opatrzył **Piotr Stanek** 91
- Wojenne losy Ślązaka – Zbigniew Wolny [Silesian's wartime vicissitudes – Zbigniew Wolny / Kriegsschicksale von Schlesiers – Zbigniew Wolny]. Do druku przygotował, wstępem i przypisami opatrzył **Konstanty Wolny** 103

RECENZJE I OMÓWIENIA

REVIEWS AND DISCUSSIONS

REZENSIONEN UND BESPRECHUNGEN

- Zwykły żołnierski los. Jeńcy wojenni na Pomorzu Zachodnim (1939–1945)* [A common soldier's fate. Prisoners-of-war in Western Pomerania (1939–1945) / Ein gewöhnlicher Soldatenschicksal. Kriegsgefangene in Vorpommern (1939–1945)], red. J. Aniszewska, R. Kobylarz-Buła, P. Stanek. Wydawnictwo: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, Opole 2010, 259 s. (**Danuta Kisielewicz**) 115
- Edmund Nowak, *Rozrachunki z przeszłością. Śledztwa i procesy oraz inne następstwa funkcjonowania powojennych obozów na Górnym Śląsku* [Settling accounts with the past. Investigations and trials, and other consequences of the functioning of post-war camps in Upper Silesia / Abrechnungen mit der Vergangenheit. Untersuchungen und Verfahren sowie andere Folgen des Funktionierens der Nachkriegszeitlager in Oberschlesien]. Wydawnictwo: Uniwersytet Opolski, Studia i Monografie nr 474, Opole 2012, 288 s. (**Stanisław Senft**) 119
- Daniel Koreś, *Generał brygady Aleksander Radwan-Pragłowski (1895–1974). Studium biograficzne* [Brigade General Aleksander Radwan-Pragłowski (1895–1974). A biographical study / Brigadegeneral Alexander Radwan-Pragłowski (1895–1974). Biographische Studie]. Wydawnictwo: Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Warszawa 2012, 554 s. (**Bartosz Janczak**) 125

- Wystawa „Masza, Nina i Katiusza. Kobiety w Armii Czerwonej 1941–1945” (*Mascha, Nina und Katjuscha. Frauen in der Roten Armee 1941–1945*), Bochum 1 stycznia–31 marca 2012 [Exhibition Masha, Nina and Katyusha. Women in the Red Army 1941–1945 (*Mascha, Nina und Katjuscha. Frauen in der Roten Armee 1941–1945*). Bochum 1 January–31 March 2012 / Ausstellung *Mascha, Nina und Katjuscha. Frauen in der Roten Armee 1941–1945*, Bochum 1. Januar–31 März 2012] (**Joanna Lusek**) 131
- Andrzej Krzysztof Kunert, *Komendant podziemnej Warszawy. Generał „Monter” Antoni Chruściel* [*The Commander of the Underground Warsaw. General ‘Monter’ Antoni Chruściel / Kommandant des unterirdischen Warschau. General „Monter” Antoni Chruściel*]. Wydawnictwo: Świat Książki, Warszawa 2012, 512 s. (**Piotr Stanek**) 137

SPRAWOZDANIA

REPORTS

BERICHTE

- Sesja edukacyjna pt. „Jeśli nie pamięć, to co? Edukacja w miejscach pamięci narodowej”, [Educational session under the title „If not remembrance, then what? Education at places of national remembrance” / Bildungstagung “Wenn nicht Erinnerung, was dann? Bildung an nationalen Gedenkstätten“], Łąbinowice, 24 maja 2012 r. (**Magdalena Kruk-Kuchcińska**) 145
- Olimpiada „Pro Memoria” [The “Pro Memoria” Olympiad / Olympische Spiele “Pro Memoria“], Łąbinowice, 29–30 maja 2012 r. (**Bartosz Bezpalko**) 149

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

OBITUARY

NACHRUF

- Kazimierz Czasza (1929–2012) (**Piotr Stanek**) 153
- Henryk Łagodzki (1927–2012) (**Renata Kobylarz-Buła**) 157
- Stanisław Krzyżaniak (1919–2012) (**Violetta Rezler-Wasielewska**) 161

KALENDARIUM

CALENDAR OF EVENTS

KALENDER

- Kalendarium łąbinowickie (styczeń–grudzień 2012 r.) [The Łąbinowice calendar of events (January – December 2012) / Der Lamsdorfer Kalender (Januar – Dezember 2012)] (**Iwona Biegun**) 169